

A

श्री साईजी का

श्री साईजी

मासिक पुस्तक

वर्ष २ रें.] आपाढ शके १८४६ [अंक ४ था.

नलिनीदलगत जलमतितरलम् । तद्रज्जीवनमतिशय वपलम् ॥

क्षगमपि सज्जनसंगतिरेका । भवति भवार्णव तरणे नौका ॥
श्री शंकराचार्य.

संपादकः—लक्ष्मण गणेश महाशय

प्रकाशकः—रामचंद्र आमराम तखंड

श्री साईजी का कचेरी ५ टर्नर रोड बांद्रा, बी. बी. रेल्वे.

अनुक्रमणिका.

महाराजांचे अनुभव
श्री साईसच्चरित

१६६

१२७-१२८
३२२-३२३

मासिकाच्या वर्गणीदारांस विनंति.

हे मासिक सुरू करण्यांत याच्या चालकांचा हेतू याची उपाई खर्चवेच भागून राहिलेले उत्पन्न श्रीसाईबाबांच्या एकादे फंडास जमा व असा असल्यामुळे, प्रत्येक वर्गणीदाराने मनांत आणल्यास आपापल्या स्नेह मधून निदान एक तरी वर्गणीदार मिळविण्याचें श्रेय घेतल्यास एकांदरी कितीतरी मदत केल्यासारखें होणार आहे. शिवाय अशा रितीने मदत करणाऱ्याने श्रीसाईसमर्थाची पर्यायाने सेवा केल्यासारखेंच होणार आहे.

विनंति.

या पुढे श्री साईलीलेचे अंक दर महिन्याचे पौर्णिमेपर्यंत पोष्ट पडतील व ते ग्राहकांस दर महिन्यास वच १० पर्यंत पोहोचले जातील अशी तजवीज ठेविली आहे. पोष्टांत क्वचित् अंक गहाळ होत असतील त्यामुळे जर ग्राहकांना अंक न मिळाल्याची तक्रार पुढील महिन्याचे आमचास्येपर्यंत आमचेकडे केली तरच त्यांना पुन्हां अंक पाठविण्यांत येईल.

श्री साईलीला मासिकाची वार्षिक वर्गणी तीन रुपये. टपाल हांशीस सह तीन रुपये सहा आणे. व्ही पी. ने तीन रुपये आठ आणे. फुटकट अंकास पांच आणे.

नोटीस.

या मासिकासंबंधाने पत्रव्यवहार करणे तो खाली सही करणाऱ्यांच्या नावाने खाली लिहिलेल्या पत्त्यावर करावा.

गोविंद रघुनाथ दाभोलकर.

श्रीसाईलीला आफिस ५ सेंट मार्टिन्स रोड बांदे, बी. बी. रेल्वे.

SECOND AND LONG STAY AT SHIRDI.

Pages 17 to 18

6-12-1911

As my tonga came near the house newly built by Mr. Dixit the first person I met was Mr. Madhao Rao Deshpande. Before I got out of the tonga Mr. Dixit asked me to dine with him today. Then I went with Madhao Rao to pay respects to Sayin Maharaj and saluted him from a distance. He was washing hands and feet at the time. As I got busy washing and praying I could not salute him when he went out. Later on we went to him in company and sat near him in the Musjid. He told a story about having been with a Fakir who was fond of good food. This Fakir was invited to dinner party and went with Sayin Maharaj. At the time of starting, the Fakir's wife asked Sayin Maharaj to bring some food from the feast and gave a pot for the purpose. The Fakir fed so well that he decided to sleep at the place. Sayin Maharaj returned with the food tying the cakes to his back and carrying the liquid in the pot placed on his head. He found the way very long, lost his way, sat near a mangwada to rest a while. The dogs began to bark and he got up and returned to his village and made over the cakes and liquid to the Fakir's wife. By that time the Fakir also returned and they had a every good feed together. He added it is very difficult to find a good Fakir. Mr. Sathe who built the Wada in which I lived last year, is here, and I saw him first in the Musjid and then at dinner. Mr. Dixit fed a large number. Among them is Mr. Thosar who is the sister's son of the late Madhaorao Govind Ranade. Thosar is employed in the customs office, Bombay. He is a very nice man and we sat talking. There is a gentleman from Nasik and there are many others. Among them one Tipnis who came with his wife and the latter was brought to bed of a son. Bapusaheb Jog is here, and his wife is doing well. Mr. Nulkar is dead and I miss him very much. None of his family are here. Balasaheb Bhate is here, and his wife gave birth to a son on Datta-Gayanti-day. We are staying in Dixit's Wada which is very convenient.

Pages 19 to 21

7-12-11

I slept well last night. My son and wife are doing well with Bhishma. Vishnu is also here. We fed a good many people today and I fell in to the proper routine of the place. I saluted Baba Sayin Maharaj as he went out; then after he returned to the Musjid and again in the evening and later on again when he went to sleep in the *chawdi*. The Bhajanpujan was a little less. After we returned from Shej-Arti, Bhishma had his usual Bhajan and Mr. Thosar also sang some verses, a few of his own composition and others of Kabir, Das Ganu, and others. Das Ganu's wife, Bava who was here last year, is now at her father's house. We sat talking till late at night. Madhaorao Deshpande told us at night that Dada Kelkar had a nephew by name Babu. Sayin Maharaj was very kind to him. This Babu died and Maharaj remembers him to this day. Mr. Moreshwar Vishwanath Pradhan a pleader practising at Bombay, came to see Sayin Maharaj. On seeing his wife Sayin Maharaj said that she was the mother of Babu. She got in the family way later on, and on the day of her delivery in Bombay, Sayin Maharaj here said he had pains and that twins would be born and that one of them would die. So it happened, and when Mrs. Pradhan came here with her young son Sayin Maharaj took him on his lap and asked if he would come to the place, and the child of two months distinctly answered "Hoon".

8-12-11

I forgot to mention yesterday and the day before that Upasani Vaidya that used to be at Amraoti is here and saw me soon after my arrival. We sat talking. He told me briefly his story since leaving Amraoti, how he went to Gwalior state, how he purchased a village, how it became non-paying, how he met a Mahatma, how he got ill, how he tried all remedies, applied to various Sadhoos and Mahatmas, how finally Sayin Maharaj took him in hand, how he improved, and is now under orders to stay here. He has composed a *Stotra* of Sayin Maharaj in Sanskrit. We all got up early and attended the Kakad Arti. It is very edifying. I prayed, bathed,

and saw Sayin Maharaj go out, then again after he returned an
once more in the afternoon. Sayin Maharaj, looking at me said
"Ka Sarkar" Then he gave the general advice that I should
live as God keeps me and added that a man fond of his
family has to bear many things &c. &c, and told the story of a
rich man who starved till evening, cooked for himself and ate a
very rough bread, all on account of a temporary difficulty. We
saw Sayin Maharaj again in the evening and sat in the verandah of
the house built by Dixit. Two gentlemen from Bombay brought
a Satar, and playing on it, said Bhajan. Mr. Thosar, whom I
call Hazarat, also sang very beautifully and Bhishma had his
usual Bhajan. Time passed away pleasantly till midnight. Thosar
is a very pleasant companion. I had a long talk with my son
Balvant, the Bombay men, and others about contemplation &c.

9-12-11.

Page 23

I was late in getting up and finishing prayer. Mr. Chandor
kar came today with a servant. Many others also came and some
that were already here went away. Mr. Chandorkar is a very
nice simple man, very pleasant in conversation, and plain in his
dealings. I went to the Masjid and sat long listening to things
said there. Sayin Maharaj was in a pleasant mood. I took my
Hukka there and Sayin Maharaj had a smoke out of it. He
looked wonderfully beautiful at Arti. time, but dismissed every
one very soon after it. He said he would come to dine with us.
He calls my wife "Ajibai". On returning to our lodging we
learnt that Mr. Dixit's daughter who was ill, passed away. The
deceased dreamt a few days ago that Sayin Maharaj kept her under
Nim tree here. Sayin Maharaj also said yesterday that the
girl was dead. We sat talking about the sad event. The child
was only seven years old. I went and saw her mortal remains.
They were very beautiful and the expression on her face after
death was peculiarly charming. It reminded me of the picture
of Madona that I saw in England. The cremation took place
behind our lodging. I attended the funeral and did not break fast
till 4 p. m. Dixit bore the blow wonderfully well. His wife

naturally broke down under grief. Everybody sympathises with her. In the evening I went to the Chavdi to see Sayin Maharaj both at sunset and later on at Shej Arti time. At night, I, Madhavrao Deshpande, Bhishma and others sat talking till late, all about Sayin Maharaj. Thosar got permission from Sayin Maharaj to return to Bombay. He will go tomorrow morning.

10-12-11.

In the morning before I finished my prayer Dattatrya Chitnis, Solicitor of Bombay, came. He was a freshman when I was a fellow in the college. So he is an old old friend. He naturally sat talking of old days and so on. As usual I saw Sayin Maharaj as he went out and later again when he returned and sat in his usual place. We all returned after Arti. The breakfast was a bit late and after it I sat talking with Upasani, later on with Mr. Nanasaheb Chandorkar. He is the chief, if not the oldest disciple of Sayin Maharaj. He is a very pleasant man, gave me his history as to how he came into contact with Sayin Maharaj and made his progress. He wished to tell me the instructions he received, but people gathered, and the thing could not be disclosed to the view of all. I made two attempts to see Sayin Maharaj in the afternoon, but he was not in the mood to see anybody. I saw him in the evening near the Chawdi and had a long talk with Sathe Saheb, Chitnis and others. There is one Gokhale come from Narsoba's Wadi. He says he was directed to see Narayan Maharaj of Kedgaum and Sayin Maharaj. He sings very nicely and at night I got him to sing a few Bhajans. Mr. Nanasaheb Chandorkar returned to Thana today. Balasaheb Bhat who got a son a few days ago lost him this evening. This was very sad. Sayin Maharaj this afternoon prepared some medicine which he took.

11-12-11.

The prayer this morning was very very pleasant and after it I felt quite elevated. Then I sat explaining the first few verses of Panchadashi to Dattatraya Chitnis, He is a very nice man.

Then we visited Sayin Maharaj both as he went out and after he returned. He gave me the Chillam very often and grapes that Radhakrishnabai had sent. He gave the grapes twice to my son Balwant. In the afternoon I heard that he was cleaning the Musjid. So I did not attempt to go that side. All the people brought a deputation to Sayin Maharaj to get rid of the plague. He advised them to clean the roads, sweep the tombs and burning and burial ghats and to feed the poor. I spent the whole afternoon reading the daily papers and talking to Chitnis and others. Upasani is composing something. In the evening we saw Sayin Maharaj near Chawdi and again attended the Sej Arti after which Chitnis, his engineer friend, and another went away.

12-12-II.

I and Bhishma got up very early under the impression that the Kakadarti was about to begin, but we were early by about an hour. Later on Megha came and we attended the Arti. Then I prayed and sat waiting for Sayin Maharaj to go out. I saw him then and again after he returned. I spent the interval in listening to the songs of Gokhale. He sings well. Today the breakfast was late as Megha could not get the leaves of Bela and had to go a long distance for them. So the midday Puja was not finished till about 1-30 p. m. Sayin Maharaj was in very good mood and sat chatting and laughing. After breakfast I lay down for a few minutes and then went with my people to the Musjid. Sayin Maharaj was in a good mood and told a story. Taking up a fruit lying there he asked me how many fruits were it was capable of producing. I replied as many times thousands as there were seeds in it. He smiled very pleasantly and added that it obeyed laws of its own. He also told how there was a girl very good and pious, how she served him, and prospered. We got "Udi" about sunset and then stood opposite the Chawadi to see Sayin Maharaj when he comes out for his evening stroll. We saw him and returned and sat listening to the Bhajan of Bhishma, Gokhale, Bhai and one young man Dixit. Madhavrao

Pages 27 to 29

Deshpande and Upasni were present. The evening passed very pleasantly.

13-12-21.

I got up as usual, prayed, and wished to bathe, but hot water was not ready, so I came out and sat talking. I saluted Sayin Maharaj as he went out and then had my bath. I read Panchadashi. Later on I went to see Sayin Maharaj at the Musjid and returned after Arti. About 4 p.m. I went with Balvant, Bhishma, and Bandu who brought my Hukka and Sayin Maharaj had a smoke out of it. Madhavrao asked for permission for me to return to Amraoti but Sayin Maharaj said that he would decide about it tomorrow morning. He got all the people there out of the Musjid and advised me very very kindly in a truly fatherly way. At sunset we went again and saw him opposite the Chawadi and later on attended the Sej Arti. Then Bhishma had his Panchapadi earlier than usual. Bhai also sang a Bhajan.

14-12-11.

Wishing to go away I got up early, attended the Kakad Arti, and praying somewhat in haste went to Sayin Maharaj at the Musjid with Madhavrao Deshpande. Sayin Maharaj said that I could go tomorrow or so and added that I should serve God alone and no one else. He said "what God gives is never exhausted and what man gives never lasts." Then I returned and saw Durveshsahib Falke of Kalyan arrive. He is a very nice gentleman of the old sort. Mr. Shingne and his wife are with him. Mr. Shingne is a high class Vakeel of Bombay and has a law class also. I attended the midday Puja and had my breakfast with Bapusaheb Jog. After it I lay down and fell asleep. I went to the Musjid a little late, and then made my Namaskar near Chawadi. Then I sat talking with Durveshsaheb and Shingne. Later on Bhishma had his daily Bhajan.

15-12-11.

In the morning after prayer I sat talking with Mr. Shingne and Durvesh Falke. He is also called Haji Sahib.

He had travelled to Baghdad, Constantinople, and Mecca, and all places near about. His conversation is very pleasant and instructive. Sayin Maharaj likes him very much, sends him food and otherwise treats him with great consideration. I saw Sayin Maharaj go out and again at the Musjid on his return. He was in a very pleasant mood and we all enjoyed his conversation. After meal I lay down for a while and then sat listening to an account of Delhi read by my son Balvant. Then we went to the Musjid, received the blessings of Sayin Maharaj and later on went for Shej Arti.

16-12-11.

I find I have got a severe cold. I could not get up in time for Kakad-Arti. I got up at 3 A.M. and then overslept myself. After prayer I sat talking with Durvesh Sahib Falke whom they call Hazisaheb and Hajrat indiscriminately. He is a Karmamargi as we should call him in Hinduism and has numerous anecdotes to tell. I saw Sayin Maharaj go out and later on after he returned to the Musjid. He was in a very pleasant mood and sat talking and joking. After Arti I returned to our lodging and had food and lay down a while but could not sleep. From Amraoti they sent me besides the Amrit Bazar Patrika two numbers of Bombay Advocate, so there was a good deal to read. There was also a telegram offering a session's case. Three days ago there was a telegram offering the case at Wardha. I declined it as Sayin Maharaj did not grant permission to return. About today's telegram the result was the same. Madhavrao Deshpande asked for permission for me, and Sayin Maharaj said I might go the day after or a month hence. So the matter is settled. I saluted him as usual in front of the Chawadi and after Arti in the wada sat listening to Bhishma's Bhajan. Among the new arrivals today is Mr. Hate who has appeared

Pages 31 to 33

for L. M. and S. He is a very nice young man. His father was judge at Amreli and later on Divan of Palitana. I think I knew his uncle.

17-12-21.

After prayer I saw Sayin Maharaj go out and then again after he returned. He was in very good mood and we enjoyed very much the jokes made by him. The breakfast was late as Meghraj had gone out to bring Bel leaves. He came back a little late. In the afternoon I sat talking with Haji Sahib Falke, Dr. Hate, Mr. Shingne and others. Gokble went away today. Towards evening I went to Musjid but Sayin Maharaj asked me and my companions to bow from a distance. He however called my son Balvant near and told him to bring Daxina. We all saluted him opposite the Chawadi and again at night at Shej Arti. Tonight Sayin Maharaj sleeps at Chawadi.

18-12-21.

My throat is better today than it was yesterday. After prayer I sat talking with Mr. Shingne, Wamanrao Patil and Durvesh Sahib whose full name would appear to be Durvesh Haji Mahomad Saddik of Kalyan. I saw Sayin Sahib go out and later went to the Musjid when he returned. He said I had filled my bucket was enjoying the cool breezes of the Nim tree and was enjoying myself while he was enduring all manner of trouble and had no sleep. He was in a very pleasant mood and many people came to worship. My wife also came. We returned after mid-day Arti and after meals sat talking with Haji Sakib, Bapusahib Jog and others. Towards evening we went to Musjid and sat near Sayin Sahib but there was not much time as it was approaching evening. So he gave us leave and we stood in front of the Chawadi and as usual saluted him there. Returning to our lodging I sat listening to Bhishma's Bhajan.

19-12-11.

In the morning I got up early, felt fresh, prayed and felt that I was better all round. Sayin Maharaj went out while I was yet praying, so I could not see him. Later on I went to the Musjid and found him in a very pleasant mood. He said there was a rich man who had five sons and a daughter. These children effected a division of the family property. Four of the sons took their shares of moveables and immovables. The fifth son and the daughter could not take possession of their share. They wandered about hungry, came to Sayin Baba. They had six carts laden with jewels. Robbers took away two of the six carts. The remaining four were kept under the Banyan tree. At this point Trimbakrao whom Baba calls Maruti interrupted and the story ran in a different channel. After the mid-day Arti I returned to the lodging, had food, and sat talking with Durvesh Sahib. He is a very pleasant man. Wamanrao Patil went away today. Ram Maruti Boa came in the afternoon. He danced and jumped about a good deal during Bhajan. We saw Sayin Maharaj in the evening and again at Shej Arti time. Ram Maruti Boa attended Bhishma's Bhajan and danced and jumped. Sayin Baba this afternoon went out towards Nimgaon visited Dengle, cut a tree and came back, many went after him with musical instruments and escorted him home. I did not go far. Radhakrishnabai came to near our wada to greet Sayin Saheb and I saw her for the first time without the big veil &c. &c.

20-12-11.

I got up very early in the morning and went to Kakad Arti. Towards the close of the Arti I noticed Waman Rao there with surprise and learnt that he on the way near Kopergaon sent the driver of his cart to a purchase guavas

and the bullocks ran away. He wandered about, and had a good deal of trouble. The story was very amazing. Sayin Maharaj left Chawadi without any audible remark except that Allah is the lord of all. I returned to the lodging, prayed, and saw Sayin Maharaj got out and again on his return to Masjid. He was in a very pleased mood. Durvesh Sahib told me that Sayin Baba saw him at night and granted his wish. I mentioned this to Sayin Maharaj and he said nothing. I today champooed the legs of Sayin Maharaj. The softness of his limbs is wonderful. Our meal was somewhat late. After it I sat reading the papers received today. Towards evening I went to Masjid received Sayin Baba's blessing, saluted him in front of Chawadhi and returned to my lodging. We had Bhisma's Bhajgn attended by Ram Maruti Baba and Ramayan read by Dixit.

21-12-11

I got up as usual, prayed, and sat talking with Durvesh Saheb. He said he had a vision in which he saw three girls and a blind woman knock at his door. He asked them who they were and they replied that they had come to amuse themselves. Thereupon he ordered them out on pain of being kicked and began a prayer. The girls and the old woman ran away on hearing the words of the prayer. He then blessed all in the room and in the house and the whole village. He asked me to ask Sayin Saheb. When I went to see the latter on his return to the Masjid and before I was fairly seated Sayin Saheb commenced a story. He said he was beaten last night by something on his private parts and hands, that he applied oil, wandered about, had a stool, and then felt better near the fire. I Champooed his legs and on my return told the story to Durvesh Saheb. The answer was clear. After the Midday Arti I sat reading Bhavartha Ramayan and then later on saw Sayin Saheb near the chawadi, and later on again at Shej Arti at chawadi. Then we had Bhisma's

Pages 36 to 37

Bhajan and Ram Maruti's gesticulations. Later still Mr. Dixit read Ramayana.

22-12-11

I got up early in the morning to go to Kakad Arti, but in consequence of a remark made by Madhao Rao Deshpande I thought of not going, but later on Madhao Rao himself went and I accompanied him. Sayin Maharaj was particularly pleasant looking and went quietly to Musjid. We all saluted him when he went out and again after he returned to Musjid. Shingne and Darvesh Saheb made an attempt to go today but Sayin Maharaj did not give the necessary permission. Darvesh Saheb got ill and had fever, Dr. Hate treated him. I think I have mentioned before that there is one Tipnis staying here with his wife. She is ill and Dr. Hate has been doing all he can for her. Ram Maruti Maharaj is also here for her. She had a fit in the evening, but it turned out to be an obsession. Dixit, Madhao Rao Deshpande and others went to see her. She is possessed by the former owner of the house in which she lives and by two mahars. The owner declared that he would have killed her but that Sayin Baba ordered him not to. The mahars are also kept away by Sayin Baba. When Tipnis threatened to move his wife to this Wada the spirits prayed earnestly and asked him not to do so. The spirits said Sayin Baba would beat them. There was Bhishma's Bhajan as usual and later on Ramayan by Dixit, a little before midnight.

23-12-11

I got up early enough in the morning but fell asleep again and then got up very late. On coming down I found that Shingne, his wife and Darvesh Saheb had obtained their permission to return to their homes. So they left, the former to Bombay and the latter to Kalyan. Durvesh Saheb is obviously very much advanced spiritually as Sayin Maharaj came as far as the breach in the wall to see him off. I miss him very much as we used to have long talks. Mr. Mantri, solicitor of Bombay came yesterday with his family, four brothers and a number of children. He is a

very nice man and we sat talking. Mr. Mahajani whom I met last year came today and brought very good fruit and globes of glass for Sayin Baba's lamps. Mr. Govardhandas of Bhayndar is also here. He brought very good fruit, silk curtains for Sayin Maharaj's improved room in the Chavadi and new dresses for volunteers who carry the umbrella, chamars and fans. He is said to be a very rich man. There was a little meaningless disagreement between Madhao Rao Desphande and my wife and my son about living in Dixit's Wada. Sayin Baba said that the wada belonged to himself, and neither to Dixit nor to Madhao Rao. So the matter settled itself. I could not see Sayin Maharaj go out but paid my respects on his return to Musjid. He gave me fruit and smoke out of his chillim. In the afternoon I had a little sleep after meals and then sat reading the daily papers received today. Waman Rao Patil has passed his L. L. B., I wish Dr. Hate, had passed also; Sayin Maharaj says he will get very good news. Tipnis has changed his lodgings and his wife is better. She is not so restless as she used to be. Ram Maruti Boa is still here. We went to Shej Arti. The procession was very impressive and the new curtains and dresses looked very nice. I enjoyed it very much. What a pity I have it not in my power to make rich presents of the kind. God is great. At night Bhishma had his Bhajan and Dixit read Ramayana.

(मागील अंकावरून पुढे चालू.)

आल्यावर घराचे काम आटोपेपर्यंत कमी झाले नाही. त्यास दोन महिन्यावर दिवस होऊन गेले. मी अगदीच जिवाला त्रासून एके दिवशी रागाने पत्र श्री. राधाकृष्णा आईस पाठविले की, आतां माझ्याने त्रास सहन करवत नाही. मला लवकर वरें करा नाहीतर मारून तरी टाका, अगर मी तेथें येऊन आपली सेवा करित चरणापाशीं मरतो असें श्रीस कळविण्यास लिहिले. त्या वेळीं श्रीने डॉ. पिले यांजपाशीं माझ्यासाठीं थोडीशी उदी व चिमूटभर कांहीं भुकी यांचे पाकीट देऊन त्यांना म्हटलें, कीं हें पत्रांत घाल व त्याला असें लिही कीं “ उदी लाव व हें औषध नाकांत ओढ, बरा होशील. अह्मा वरें करील भिजं नको; भ्यावं कशाला त्रायकावानी.” तें पत्र मी वाचून त्याप्रमाणें केले. तो मला बऱ्याच शिका येऊन मी झोंपलों, तो दुसऱ्या दिवशीं १० वाजतां मला आईनें जवरीनें उठविलें; कारण आदल्या दिवसापासून कांहींच खाल्लें नव्हतें; व मग मात्र थोडी कसर राहिली होती. सबंध घराचे काम पुरें होत आले परंतु माझ्यानें तेथें जाववले नाही. व पावसाच्या अगोदर घरांत राहण्यास जावें असा विचार करून मी तसें करावयास श्रीची परवानगी मागितली. “गुरुवारीं पहाटेस आपण दोघेही संगें जाऊं” असें उत्तर आले. त्याप्रमाणें तोच विचार नक्की करून लागलाच श्री वास्तुशांतीचा विचार केला, व नेमल्या दिवशीं सर्व मंडळी रात्री उठून स्नान वगैरे आटोपून निघालों; त्यावेळीं माझे डोकें जरा जास्त दुखण्यास लागलें, परंतु मी त्याकडे लक्ष न देतां पूजा आरती आटोपून तयार झालों, व श्रीचा फोटो हातांत घेऊन श्रीस्मरण करित सर्व मंडळींसहीत निघालों. त्यावेळीं श्रीही माझ्यावरोबर हातांत झोळी व सटका घेऊन चालत आले व थेट घरांत जाईपर्यंत व फोटो ठिकाणावर ठेवीपर्यंत वरोबर होते असा मला भास होत होता व नंतर ते दिसेनासे झाले व मग मी वास्तुशांतीच्या तयारीस लागलों. मला त्रास होऊं नये म्हणून शांती माझा माऊ आनंदरावकडून करवून घ्यावी असा सर्वांचा विचार झाला. परंतु तो मी नाकारून मी स्वतःच सर्व काम केले, मात्र माझे डोकें त्या

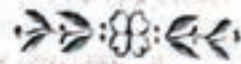
दिवसापासून एकदम जें राहिलें तें हा वेळपर्यंत. हा सर्व श्रीच्याकडेचा प्रभाव आहे. मात्र प्रजेकडेही मी गेल्याबरोबर दक्षिणा योग्ये विशेष मागत व गेल्याबरोबर सर्वत्रांची चवकशी करून खायाला काय आणलें आहे तें दे असे म्हणत. आमची मंडळी त्यांच्या करितांच म्हणून निराळेच कांहींना कांहींतरी करून बरोबर घेत असे, व त्यांतून थोडें नैवेद्याच्या वेळी घेऊन मग न्याहारीच्या वेळी तें माझे कुटुंब स्वतः घेऊन जात असे. हा त्यांचा नेम त्यांनी शेवटपर्यंत चालू ठेवला होताच. दक्षिणा मजजवळूनही मागत व त्यांच्याकडूनही मागत असत. मात्र निघतांना मला नेहमी “भाऊ १।२ दिवसांनी ये वर का, ये दोन गोष्टी माझ्याशी बोल आणि चालला जा राहू नकोस. जा भिऊं नको. अल्ला मालिक है. मी संगें येतो.” असें म्हणत. मात्र रजा देतां देतां व ती पदरांत पडतां पडतां २।४ वेळां तरी सामान गाडीतून उतरावें लागे. असा बहुधा नित्याचा क्रम असे. नरसिंह अवतार धारण करून बावांची नित्याची आशिर्वादवृष्टी झाली कीं आतां १।२ दिवसांतच रजा खात्रीनें मिळ्यावयाची असें समजण्यांत येई. एकदां मी श्रीचरणापाशी असतांना मजकडून दक्षिणा वेळोवेळीं मागून घेतली व आमच्या मंडळीकडूनही मागितली ‘जा सर्व पैसे असतील ते मला लवकर दे, मजजवळ पैसे नाहोंत’ असें ते म्हणाले. तेव्हां माझ्या मंडळींनीं मजजवळून चावी घेऊन वाड्यांत जाऊन माझे म्हणून सर्व जें कांहीं होतें तें म्हणजे माझे पुष्कळ दिवसांपासूनचें श्री लक्ष्मीपूजनाचे पैसे बरेच जमलेले होते. ते म्हणजे जे मी कधीही खर्चीत नसें. ते घेऊन आल्या व श्रीचरणीं अर्पण केले. त्यावेळीं श्री हसले आणि म्हणाले “आज तूं सर्व लुटून आणलें पण विचार केलास का तुला मारील ना.” त्यावर आमचे कुटुंब म्हणाले “नाहीं बाबा असें केव्हांही होणार नाही. आपल्याला तर काय पण मी दुसऱ्या कोणालाही दिले तरी देखील ते मजवर रागावणार नाहीत.” त्यावर बाबा म्हणाले “पण तूं त्यांची सर्व पेटी रिकामी केलीस ना.” त्यावर तिनें उत्तर दिलें “बाबा तुम्हाला दिले त्यांत मी कांहींच वाईट केलें नाही, व आपल्याला दिल्याबद्दल ते उल्ट आनंद मानतील.” त्यावर बाबा

म्हणाले "बरें असं दे अल्ला है. तुझे देव तुझ्या हातीं तो लागला, त्याच्या तू दुखवूं नकोस. तो माझा आहे बरें ?" त्यावर माझे कुटुंबाने विचारलें बाबा मी कोणाची ? बाबा म्हणाले "तू पण माझीच तुम्हाला कांहीं कमी करणार नाही. भिऊं नका असेंच मन ठेवावें. बरं. त्याच्या मनें अल्ला राजी राहतो. गरिबोंका वाली अल्ला है. अल्लासे कोई नहीं. कांहीं फिकीर करूं नको. पोरा-सोरांना सर्वांना जीव लावून राय." एकदां मी शिरडोस जाण्याचा बेत केला. त्यावेळीं मला रेल्वे, पासिस वगैरे मिळाल्या व कारखान्यांत थोडा दंगा होण्याचा संभव होता, करितां मला माझे वरिष्ठाने म्हटले तू आतां जाऊं नकोस, मग पुढें जा. मी तुला पुन्हा पासिस बदलून देईन. तरी माझे मन राहीना. तेव्हां मी तर निश्चय केला कीं शिर्डीस जायाचेंच. जें काय होईल तें होवो, आपले बाबा आहेत व रात्रीस झोपी गेलों. त्या वेळीं मला पाहटेस स्वप्नांत श्री येऊन मोठ्या रागाने हातांत सोटा घेऊन म्हणाले, "खबरदार आलास तर, मारून टाकीन." असें म्हणून मला रागारागाने बऱ्याच गोष्टी सांगितल्या व शेवटीं म्हणाले 'कीं येऊं नकोस. हमेशा कशाला यायला पाहिजे ? मी तुला सोडून नाहीं; मी तुझेपार्शीच आहे. असा वेडा होऊं नकोस.' नंतर मी जागा होऊन पाहतो तों बाबा नाहीत. मग हें स्वप्न मी माझ्या मातुश्रीस सांगितलें, त्यावर त्या म्हणाल्या कीं तुझे तूं पहा. तुला श्रीबाबा सांगतात तसें करावें, मला काय मी राहीन. मग मी तो बेत रद्द केला व नंतर दुसऱ्या दिवशीं कारखान्याचे मजूर लोकांचा संप झाला. त्यावेळीं मी समजलों कीं श्रीची आज्ञा खरी होती. कांहीं दक्षिणा काढून ठेविली. व नंतर एक महिन्याच्या आंतच मला श्री घेऊन गेले. त्यावेळीं मी मशिदीची पायरी चढतांच श्री मला म्हणाले "भाऊ असा वेडा होऊं नकोस. आपल्याला अजून पुष्कळ कामें करायचीं आहेत. जागीच रहावें व माझे नांव घ्यावें. मी तेथें भेटतो. बरं आतां कोण कोण आलां; सर्वजण आले का ?" मी म्हटलें नाही. मी एकटाच आलों बरं. त्यावर बाबा विचारतात आतां चार दिवस रहाणार का ? मी म्हटलें आपण रजा द्याल त्यावेळीं जाईन. त्यावर बाबा म्हणाले बरें

आहे. आपण चार गोष्टी बोलू व मग पाहून घेऊं उद्यां. नंतर पांचव्या दिवशीं मला रजा दिली व म्हणाले चल 'मी येतो. मी आतां फार कंटाळायें आहे. आर्ती झाल्यावर जाऊं वरं का.' वरं आहे असें म्हणून मी चरणीं मस्तक ठेवून रडूं लागलों. तेव्हां मला म्हणाले "कां वाईट वाटतें ? इयत्ती रहावें व तीथत्री रहावें. कामधंदा करावा वरें. आपणा गरीबोंका वाली अल्ला है. कांहीं फिकीर करूं नकोस." व नंतर संध्याकाळीं मला आनंदानें रजा दिली. मीं घरीं आलों. सर्व आनंदी आनंद होता. नंतर मी पुन्हा गुडफ्राय-डेला गेलों. त्यावेळीं सर्व मंडळी बरोबर होती. त्यावेळीं "मी तुझ्या कडेस जेवण्यास येतो" असें श्री एकदां म्हणाले. त्यावेळीं माझी मुलगी ववी जरा सीक होती. मी म्हणालों फारच चांगलें आहे. मग मी विचारलें बाबा जेवाला काय करायचें ? जेवाला कोणाला सांगू ? बाबा म्हणाले पोर आजारी आहे. आपल्यालां कोण नको २।३ फकीर, मी व तूं थोडा भात कर, थोडी खिचडी, जरा शिरा, एक दुसरी भाजी. मग मी बाजारांत सामान घेऊन बिन्हाडी नेऊन घरांत तसें सांगितले. माझें कुटुंब म्हणालें वरें आहे. आतां मी स्वैपाक करतें. बाबा येणार ना ? मी म्हटलें, होय. मग ती मुलीस घेऊन श्रीच्या दर्शनास गेली. श्रीनें दोघांनाही उदी व आशिर्वाद दिला. "थंडी वारा है घाबरूं नको. १।२ दिन मे अल्ला अच्छा करेगा. जाय आतां वसूं नकोस." असें श्री तिला म्हणाले. मग ती येऊन पुढील व्यवस्थेला लागली. त्यावेळीं शिरडीचे बाळा गणू शिंपी यांच्या येथें त्यांच्या आग्राहास्तव मी राहाण्यास गेलों होतो त्याला ही सर्व हकीगत माहिती होतीच. कारण बाबा मजबरोबर हें बोलत होते, तेव्हां ते मशिदीत होते, पुढें असें झालें कीं चुलीकरितां दगड मांडिला त्यावर एक मोठा विंचू पिवळ्या रंगाचा दिसला. त्याला कोणी मारूं नये असें मी म्हटलें. मग तो तसाच कांहीं वेळ तेथें होता. नंतर बाळाजी कांठी घेऊन त्याला मारण्यास गेले तेव्हां त्याला आम्ही म्हणालों "मारूं नका तो जाईल." नंतर चुलीत जाळ घातला व वर भांडें ठेवतांच तो नाहीसा झाला. पुढें सर्व स्वैपाक वगैरे आटोपून आम्ही सर्वजण आर्तीस गेलों.

अध्याय १९ वा.

श्रीगणेशायनमः । श्रीसरस्वत्यैनयः ॥ श्रीगुरुभ्योनमः ॥

श्रीकुलदेवतायैनमः ॥ श्रीसीतारामचंद्राभ्यांनमः ॥

श्रीसद्गुरुसाईनाथायनमः ॥

सूक्ष्माह्नि सूक्ष्म अत्यंत । महताह्निही अत्यंत मद्दत ॥

ऐसे आब्रह्मस्तंभ पर्यंत । वस्तुजात हा साई ॥ १ ॥

ऐसिया सद्गुस्ती पाही । रंगरूपादि आकार कांहीं ॥

देऊनि पहावें चर्मचक्षूहीं । इच्छा ही उदेली अंतरीं ॥ २ ॥

सूर्यास काढवातीची आरती । भक्तिभावे सौर करिती ॥

किंवा गुळाचा करून गणपती । गूळ निवेदिती गौणपत्य ॥ ३ ॥

अथवा महार्णवाच्या मधुनी । ओंजळीने घेऊनि पाणी ॥

अर्घ्यार्पण तयालागुनी । सकृद्दर्शनी अनुचित ॥ ४ ॥

सूर्यार्णव महाप्रभाव । परी ते पाहती भक्तभाव ।

उचितानुचिता कंचा ठाव । भक्त गौरव त्यां काज ॥ ५ ॥

समान शीलव्यसनेषु सख्यम् । आहे जरी हा सामान्य नियम ॥

तत्रापी हा देहात्मसंगम । अपवाद परम अनिवार्य ॥ ६ ॥

१ सूर्योपासक, २ गणपतीचे भक्त, ३ सूर्य आणि सागर.

स्वभावें हे परस्पर भिन्न । परी दोघांचा स्नेह विलक्षण ॥
 एका न गमे दुजियावीण । वेगळे न क्षण राहती ॥ ७ ॥
 तरी हा देह आहे नश्वर । आत्मा निर्विकार अक्षर ॥
 दोघांचें प्रेम अपरंपार । तेणेंच संसारपरिभ्रम ॥ ८ ॥
 आत्मा तेच शक्ति महत् । तियेहून सूक्ष्म अव्याकृत ॥
 तेंच आकाश प्रकृति अव्यक्त । मायाही वदत तियेसची ॥ ९ ॥
 या सर्वाहून पुरुष सूक्ष्म । शुद्ध ब्रह्म तेंहेंच ॥
 तेथेंच इंद्रियादिकांसीं उपरम । तीच अंतिम गती परम ॥ १० ॥
 ऐसा आत्मा हा संसारी । भासे माया कर्मानुसारी ॥
 असूनि स्वयें निर्विकारी । स्फटिकापरी निर्लेप ॥ ११ ॥
 स्फटिक लाल काळा पिवळा । जैसा रंग तैसी कळा ॥
 परी तो सर्वा रंगां निराळा । विकारां वेगळा निर्मळ ॥ १२ ॥
 माळावरील जैसें मृमजळ । शुक्तिकाधिष्ठित रौप्य झळाळ ॥
 पाहतां दोरीचे वेंटाळ । नसता व्याळ आभासे ॥ १३ ॥
 दोरीवरी सर्पारोपण । वस्तुर्गत्या अप्रमाण ॥
 तेंसेंच मी देह हा अभिमान । मिथ्या बंधन मुक्तासी ॥ १४ ॥
 देहेंद्रिय मनःप्राण । आत्मा यांहूनही विलक्षण ॥
 स्वयंज्योती शुद्ध चैतन्य । विकारविहीन निराकृती ॥ १५ ॥
 देह बुद्धि मन प्राण । या सर्वांचा जव अभिमान ॥
 तंव तें कर्तृत्व भोक्तृत्व प्रमाण । सुखदुःखभान अनिवार्य ॥ १६ ॥

१ अव्यक्त. २ शिष्यावर भासमान होणारें. ३ वेंटाळें. ४ नसता सर्प
 आहे असा भासतो. ५ सर्पाचा अध्यारोप. ६ वस्तुतः

वटकणिका सूक्ष्म किती । गर्भी सांठवी वटवृक्ष शक्ती ॥
 अगणित कणिका वृक्षांपोटीं । वृक्षकोटी तयांत ॥ १७ ॥
 ऐसे कणिकेगणीत वृक्ष । आपलेंयांत देतीलसाक्ष ॥
 ऐसेंच हें विश्व प्रत्यक्ष । अवलोका लक्षू देउनी ॥ १८ ॥
 शाश्वतता निर्भयता मुक्तता । स्वतंत्रता परमात्मप्राप्तता ॥
 हीच जीवाची साफल्यता । इतिकर्तव्यता जन्माची ॥ १९ ॥
 मोक्ष नाहीं ज्ञानाविना । विनाविरक्ति न पवे ज्ञाना ॥
 संसार जों वाटेना अनित्य मना । स्फुरेना कल्पना विरक्तीची ॥ २० ॥
 त्या अनित्यत्वाच्या वाटे । विश्वाभासें दृष्टी फाटे ॥
 तेजें पांथस्थ मध्येंच चाकाटे । जावें कोठें आकळेना ॥ २१ ॥
 ऐसा हा विश्वाभास । चिन्मात्रीं मिथ्या मायाविलास ॥
 प्रपंच जात स्वप्नविन्यास । तदर्थ प्रयास कां व्यर्थ ॥ २२ ॥
 स्वप्नांतून जागृतींत । येतांच स्वप्न होय अस्तंगत ॥
 म्हणूनि जो निजस्वरूपीं स्थित । तया प्रपंचार्थ स्मरेना ॥ २३ ॥
 विना आत्मैक्यत्व विज्ञान । विना आत्मयाथात्म्य प्रकाशन ॥
 तुटावया शोकमोहादि बंधन । जागृती आनं असेना ॥ २४ ॥
 जरी सर्वाहून श्रेष्ठ ज्ञान । बाबा उपदेशीत रात्रंदिन ॥
 तरीही भक्तिमार्गाचें अवलंबन । सर्व साधारण निवेदित ॥ २५ ॥
 वदत ज्ञानमार्गाचें महिमान । मार्ग तो रामफळासमान ॥
 भक्तिमार्ग सीताफळ सेवन । स्वल्प साधन रसमधुर ॥ २६ ॥

१ वडाचें बीज. २ कोट्यावधि वृक्ष. ३ प्रत्येक बिजापोटी एक
 ४ सृष्टिप्रलय होईपर्यंत. ५ स्वप्नाचा देखावा. ६ दुसरी.

भक्ति ही सोजवळ सीताफळ । ज्ञान हें परिपक्व रामफळ ॥
 एकाहून एक रसाळ । मधुर परिमळ तैसाच ॥ २७ ॥
 रामफळ गर्भाचा गीर । फळ काढून पिकवितां उंगीर ॥
 वृक्षींच पिके तों धरी जो धीर । त्यासींच मधुर लागे तो ॥ २८ ॥
 रामफळाची गोडी सरस । देठेसी परिपक्व होई जों तरुस ॥
 उगीर लागे पढतां भुईस । अति मिठास वर पिकतां ॥ २९ ॥
 वरचेवर जों पिकवूं जाणें । तेणेंच त्याचा आस्वाद घेणें ॥
 सीताफळ हें सायास नेणें । अल्प गुणे बहु मोल ॥ ३० ॥
 रामफळासीं पतनभय । ज्ञानियाही नाहीं निर्भय ॥
 झाला पाहिजे सिद्धिविजय । लव हयगय कामा नये ॥ ३१ ॥
 म्हणून साई दयाघन । बहुधा निज शिष्यांलागून ॥
 भक्ति आणि नामस्मरण । याचेंच विवरण करीत ॥ ३२ ॥
 ज्ञानाहूनही श्रेष्ठ ध्यान । अर्जुनालागी कथी भगवान ॥
 तुटावया भक्तभवबंधन । साईही साधन हें वदे ॥ ३३ ॥
 असो ये विषयींची कथा । पूर्वाध्यायीं वर्णितां वर्णितां ॥
 अपूर्ण राहिली ती मी आतां । कथितों श्रोतां परिसिजे ॥ ३४ ॥
 वयोवृद्ध शक्तिक्षीण । म्हातारी एक मांडी निर्वाण ॥
 मंत्र मागावया साईपासून प्रायोपवेशन आरंभी ॥ ३५ ॥
 पाहोनिया तियेची स्थिती । माधवरावांस पढली भीती ॥
 करुं गेले वावांसी मध्यस्ती । कथानुसंगती पूर्वोल ॥ ३६ ॥

१ फळाचा अंतर्गत सेव्य पदार्थ. २ उप्र. ३ ज्ञानी. ४ अष्ट सिद्धी-
 वर तात्रा बसला पाहिजे. ५ उपवासाचें व्रत.

साईसंकल्प विद्योती' । उजळली ही चरित्रज्योती ॥
 मार्गदर्शक होवो तद्दीप्ति' । मार्ग भार्वाथी उमगोत ॥ ३७ ॥
 बाबांचिया आज्ञेनुसार । माधवरावांनीं मजबरोवर ॥
 आरंभिली जी कथा सुंदर । तीच पुढारा चालवूं ॥ ३८ ॥
 म्हणती पाहूनि म्हातारीचा निग्रह । बाबांनीं तिस दिवला अनुग्रह ॥
 फिरविला तियेचे मनाचा ग्रह । कथा संग्रह अभिनव ॥ ३९ ॥
 पुढें बाबांनीं प्रेमळपणें । हाक मारिली तिजकारणें ॥
 आई तूं कांगे घेतलें धरणें । कां तुज मरणें आठवलें ॥ ४० ॥
 कोणीही असो प्रौढ वाई । तिजला हाक मारीत 'आई' ॥
 पुरुषांस 'काका,' 'बापू,' 'भाई' । गोढ नवलाई हाकेची ॥ ४१ ॥
 अंतरंग जैसें प्रेमळ । बोलही तैसेच मंजूळ ॥
 रंजल्या गांजल्यांचे कनवाळ । दीनदयाळ श्रीसाई ॥ ४२ ॥
 असो तिजला हाक मारिली । आपुळे सन्मुख बैसविली ॥
 निज गुरुत्वाची गुप्त किल्ली । प्रेमें दिवली तिज हातें ॥ ४३ ॥
 कराया भवसंतापशपन । भक्तचकोर तृषापनयन ॥
 वर्षले जे बाबा चित्थन । स्वानंद जीवन तें सेवा ॥ ४४ ॥
 म्हणती "आई" खरेंच सांगे । हाल जीवाचे करिसी कां गे ॥
 फकीर मी केवळ तुकडे मागें । पाही अनुरागें मजकडे ॥ ४५ ॥
 खरेंच मी लेक तूं आई । आतां मजकडे लक्ष देई ॥
 सांगतों तुज एक नवलाई । परम सुखदाई होईल ॥ ४६ ॥
 होता पहा माझा गुरू । मोठा अवलिया कृपासागरू ॥
 थकलों तयाची सेवा करकरूं । कानमंतरू देईना ॥ ४७ ॥

माइया ही मनीं प्रबळ आस । कधीं न सोडावी तयाची कास ॥
 तया मुखेंच घ्यावें मंत्रास । दीर्घ सायास करुनी ॥ ४८ ॥
 आरंभीं तयानें मज मुंडिलें । पैसे मज दोनचि याचिले ॥
 ते मी तात्काळ देऊनि टाकिले । बहू मी प्रार्थिलें मंत्राक्षरा ॥ ४९ ॥
 माझा गुरु पूर्णकाम । दोन पैशाचें काय काम ॥
 कैसें म्हणावें त्या निष्काम । शिष्यांसि दाम मागे जो ॥ ५० ॥
 ऐसी न शंका येवो मना । व्यावहारिक पैशाची न त्या कायना ॥
 ही तो नाहीं तयाची कल्पना । कर्तव्य कांचना काय त्या ॥ ५१ ॥
 निष्ठा आणि सबूरी दोन । हेच ते पैसे, नव्हते आन ॥
 म्या ते तेव्हांच टाकिले देऊन । तेणें मज प्रसन्न गुरुमाय ॥ ५२ ॥
 धैर्य तीच गे बाई सबूरी । सांडू नको गे तिजला दूरी ॥
 पडतां केव्हां ही जडभारीं । हीच पर पारी नेईल ॥ ५३ ॥
 पुरुषांचें पौरुष ती ही सबूरी । पाप ताप दैन्यता निवारी ॥
 युक्ति प्रयुक्ति आपत्ति वारी । वाजूस सारी भय भीती ॥ ५४ ॥
 सबूरी वरी यशाचा वाटा । विपत्ति पळवी बारा वाटा ॥
 येथ अविचाराचा काटा । नाहीं ठावका कोणाही ॥ ५५ ॥
 सबूरीं सद्गुणांची खाणी । सद्बिचाररायाची हे राणी ॥
 निष्ठा आणि या सख्या बहिणी । जीव प्राण दोधींसी ॥ ५६ ॥
 सबूरीवीण मनुष्य प्राणी । स्थिती तयाची दैन्यवाणी ॥
 पंडीत असोका मोठा सद्गुणी । व्यर्थ जीणें हिजविण ॥ ५७ ॥
 गुरु जरीं महा प्रबळ । अपेक्षी शिष्यप्रज्ञाच केवळ ॥
 गुरूपदीं निष्ठा सबळ ॥ धैर्यबळ सबूरी ॥ ५८ ॥

जैसा दगड आणि मणी । उजळती दोन्ही मासितां सदाणीं ॥
 परी दगड राहे दगडपणीं । मणी तो मणी तेजाळ ॥ ६१ ॥
 एकचि संस्कार दोघां उजळणी । दगडा चढेल काय मण्याचें पाणी ॥
 घडेल मण्याची सतेज हिरकणी । दगड निजगुणीं तुळतुळीत ॥ ६२ ॥
 वारा वपें पायीं वसवटा । केला गुरूनें लहानाचा मोटा ॥
 अन्नावस्त्रासी नव्हता तोटा । प्रेम पोटांत अनिवार ॥ ६३ ॥
 भक्तिप्रेमाचा केवल पुतळा । जयास शिष्याचा खरा जिव्हाळा ॥
 माझ्या गुरूसम गुरू विरळा । सुख सोहळा न वर्णवे ॥ ६४ ॥
 काय त्या प्रेमाचें करावें वर्णन । मुख पाहतां ध्यानस्थ नयन ॥
 आम्ही उभयतां आनंदघन । अन्यावलोकन नेणें मी ॥ ६५ ॥
 प्रेमें गुरुमुखावलोकन । करावें म्या रात्रंदीन ॥
 नाहीं मज भूक ना तहान । गुरुवीण मन अस्वस्थ ॥ ६६ ॥
 तयावीण नाहीं ध्यान । तयावीण न लक्ष्य आन ॥
 तोच एक नित्य अनुसंधान । नवलविदान गुरूचें ॥ ६७ ॥
 हीच माझ्या गुरूची अपेक्षा । कांहीं न इच्छीतो यापेक्षां ॥
 केली न माझी केव्हांही उपेक्षा । संकटीं रक्षा सदैव ॥ ६८ ॥
 कधीं मज वास पायापाशीं । कधीं समुद्र परंपाराशीं ॥
 परी न अंतरलों संगम सुखासीं । कृपादृष्टीसीं सांभाळी ॥ ६९ ॥
 कासवी जैसी आपुळे पोरां । घालिते निजदृष्टीचा चोरा ॥
 तैसीच माझे गुरूची तऱ्हा । दृष्टीनें लेकरा सांभाळी ॥ ७० ॥
 आई या मशीदींत बैसून । सांगतों तें तूं मानी प्रमाण ॥
 गुरूनें न फुंकले माझेच कान । तुझे मी 'कैसे न फुंकरूं' ॥ ७१ ॥

कांसवीची प्रेमदृष्टी । तेणेंच पोरांसी सुख संतुष्टी ॥
 आई उगीच किमर्थ कष्टी । उपदेश गोष्टी नेणें मी ॥ ७० ॥
 कांसवी नदीचे एक तटी । पोरें पैल वाळवंटी ॥
 पालन पोषण दृष्टादृष्टी । व्यर्थ खटपटी मंत्राच्या ॥ ७१ ॥
 तरी तूं जा अन्न खाई । नको हा घालूं जीव अपायीं ॥
 एक मजकडे लक्ष देई । परमार्थ येईल हातास ॥ ७२ ॥
 तूं मजकडे अनन्य पाही । पाहीन तुजकडे तैसाच मीही ॥
 माझ्या गुरूनें अन्य कांहीं । शिकविलें नाहींच मज लागी ॥ ७३ ॥
 नलगे साधनसंपन्नता । नलगे पट्शास्त्र चातुर्यता ॥
 एक विश्वास असावा पुरता । कर्ता हर्ता गुरु ऐसा ॥ ७४ ॥
 म्हणूनि गुरुची थोर महती । गुरु हरिहरब्रह्म मूर्ति ॥
 जो कोण जाणे त्याची गती । तो एक त्रिजगतीं धन्यगा ॥ ७५ ॥
 येणें परी ती म्हातारी बोधितां । ठसली तियेचे मना ती कथा ॥
 ठेवूनि महाराजांचे पायीं माथा । व्रत निवृत्तता आदरिली ॥ ७६ ॥
 ऐकूनि ही समूळ कथा । जाणून तीची समर्पकता ॥
 सानंद विस्मय माझिया चित्ता । कथा सार्थकता अवलोकितां ॥ ७७ ॥
 पाहोनि बावांची ही लीला । परमानंदें कंठ दाटला ॥
 प्रेमोद्रेकें गर्हिवर आला । अंतरीं ठसला सद्बोध ॥ ७८ ॥
 पाहोनि सगद्धद कंठ झाला । माधवराव बदले मजला ॥
 कांहो अण्णासाहेब गर्हिवरला । स्वस्थ बसला हें काय ॥ ७९ ॥
 ऐशा बावांच्या अगणित कथा । किती म्हणून सांगूं आतां ॥
 ऐसें माधवराव बोलत असतां । घंटा वाजतां ऐकिली ॥ ८० ॥

रोज दुपारा जेवणा आधीं । भक्त जाऊनियां बैसती मशीदीं ॥
करिती गंधाक्षत अर्घ्यपाद्यादी । पूजा सविधी बाबांची ॥ ८१ ॥
तदनंतर ती पंचारती । बापूसाहेब जोग करिती ॥
भक्ति प्रेमें ओवाळिती । आरत्या म्हणती भक्तजन ॥ ८२ ॥

त्या आरतीचो निदर्शक भली । घंटा घण घण वाजूं लागली ॥
आम्ही मशीदीची वाट धरिली । मनीषा फिटली घनाची ॥ ८३ ॥
मध्यान्ह समयींची ही आरती । नरनारी मिळूनियां करिती ॥
स्त्रिया मशीदींत वरती । पुरुष खालती मंडपीं ॥ ८४ ॥

मंगल वाद्यांचिया गजरीं । तासाचिया झणत्कारीं ॥
आरत्या म्हणती उच्चस्वरीं । हर्षनिर्भरीं तेधवां ॥ ८५ ॥
पातळीं आम्ही मंडपद्वारीं । आरती चालली घन गजरीं ॥
पुरुष मंडळी वेष्टिली पायरी । रीघ ना वरी जावया ॥ ८६ ॥
माझ्या मनीं असावें खालीं । जोंवरी आरती नाहीं संपळी ॥
संपतांच मग बाबाजवळीं । जावें मंडळी समवेत ॥ ८७ ॥

म्हणोन मी जों मनीं आणिलें । माधवराव पायरी चढले ॥
कराग्रीं धरून मजही ओढिलें । जवळीं नेलें बाबांचें ॥ ८८ ॥

बाबा निज स्थानीं स्थित । स्वस्थ मनें चिलिम पीत ॥
समोर जोग पंचारती ओवाळित । घंटा वाजवित वासकरें ॥ ८९ ॥

ऐशा त्या आरतीचे रंगीं । माधवराव बाबांचे दक्षिण भागी ॥
स्वयें बैसती मजही बैसविती । सन्मुख स्थिति बाबांचे ॥ ९० ॥

मग शांतमूर्ति संतमणी । बाबा बोलती मंजुळ वाणी ॥
दक्षिणा काय दिधली आणी । शामरावांनीं मजप्रती ॥ ९१ ॥

बाबा हे शामराव येथेंच असती । दक्षिणे ऐवजीं नमस्कार देती ॥
 हेच पंधरा रुपये म्हणती । बाबांपती अर्पावे ॥ ९२ ॥
 बरें असो केल्या का वार्ता । कांहीं बोललां कां उभयतां ॥
 काय गोष्टी केल्या त्या आतां । सांग समस्ता मनपती ॥ ९३ ॥
 असो नमस्काराची कथा । केल्यास काय तयासीं वार्ता ॥
 काय कैशा त्या समग्रता । परिसवी आतां मज प्रती ॥ ९४ ॥
 गोष्ट सांगावी ही उत्कंठा । आरतीचा तो गजर मोठा ॥
 परमानंद माईना पोटा । प्रवाहे ओठांतून तो ॥ ९५ ॥
 बाबा जे तव्यास ओठंगले । गोष्ट ऐकावया पुढें झाले ॥
 मीही पुढें वदन केलें । करूं आरंभिलें कथन तें ॥ ९६ ॥
 बाबा तेथें झाल्या ज्या वार्ता । सर्वचि वाटल्या गोड चित्ता ॥
 त्यांतची एक ती म्हातारीची कथा । अति नवलता तियेची ॥ ९७ ॥
 शामरावें ती गोष्ट कथिता । दिसोनि आली आंपुली अकळता ॥
 जणूं त्या कथेच्या मिषें मजवरता । केलांत निश्चितता अनुग्रह ॥ ९८ ॥
 तंव बाबा अति उत्सुकता । म्हणती सांग मज ती समग्र कथा ॥
 काय पाहूं कैसी नवलता । अनुग्रहता ती कैसी ॥ ९९ ॥
 गोष्ट होती ताजी ऐकिली । शिवाय मनांत फारचि ठसलेली ॥
 बाबांस अस्वलित निवेदन केली । प्रसन्न दिसली चित्तवृत्ति ॥ १०० ॥
 ऐसें कथिलें सकलवृत्त । बाबा ही ऐकत देऊनि चित्त ॥
 सर्वेचि मग मातें वदन । जीवीं धरीत जावें हें ॥ १०१ ॥
 आणीक पुसती अति उल्हासता । कितीही गोड ऐकिली कथा ॥
 बाणली का ते तव चित्ता । खरीच सार्थकता मानली का ॥ १०२ ॥

बाबा या कथा श्रवणांती । लाषलों मी निज विश्रांती ॥
 फिटली माझे मनाची आर्ती । मार्ग निश्चिती मज कळला ॥१०३॥
 मग बाबा वदती तयावरी । कळाच आमुची आहे न्यारी ॥
 ही एकच गोष्ट जीवां धरी । फार उपकारी होईल ॥ १०४ ॥
 आत्म्याचें सम्यग्विज्ञान । सम्यग् विज्ञाना कारण ध्यान ॥
 तें ध्यानचि आत्मानुष्ठान । तेणेंच समाधान वृत्तीचें ॥ १०५ ॥
 होऊनि सर्वेपणा विनिर्मुक्त । ध्याना आणावा सर्व भूतस्थ ॥
 ध्यान होईल व्यवस्थित । प्राप्तव्य प्राप्त होईल ॥ १०६ ॥
 केवळ जें मूर्त ज्ञान । चैतन्य अथवा आनंदघन ॥
 तेंच माझे स्वरूप जाण । तें नित्य ध्यान करीगा ॥ १०७ ॥
 जरी न आतुडे एसें ध्यान । करी सगुण रूपानुसंधान ॥
 मनीं नखशिखांत मी सगुण । रात्रंदिन आणावा ॥ १०८ ॥
 ऐसें करितां माझे ध्यान । वृत्ती होईल एकतान ॥
 ध्याता ध्यान ध्येयाचें भान । नष्ट होऊन जाईल ॥ १०९ ॥
 एवं ही त्रिपुटी विलयां जातां । ध्याता पावे चैतन्यघनता ॥
 तीच कीं ध्यानाची इतिकर्तव्यता । ब्रह्म समरसता पावसी ॥११०॥
 कासवी नदीचे ऐल काठीं । तिचीं पिळें पैल तटीं ॥
 ना दूध ना ऊव केवळ दृष्टी । देई पुष्टी बाळकां ॥ १११ ॥
 पिलियां सदां आईचें ध्यान । नलगे कांहींच करणें आन ॥
 नलगे दुग्ध ना चारा ना अन्न । मातानिरीक्षण पोषण त्यां ॥११२॥
 हें जें निरीक्षण कूर्मदृष्टि । ही तो प्रत्यक्ष अमृतवृष्टि ॥
 पिलियां लाधे स्वानंदपुष्टी । ऐक्यसृष्टी गुरुशिष्यां ॥ ११३ ॥

१ श्रेयोहि ज्ञानमभ्यासात् । ज्ञानाद्व्यानं विशिष्यते ॥

भगवद्गीता अ० १२; श्लो० १२.

होतां हा साईमुखें उच्चार । थांबला आरतीचा गजर ॥
 "श्री सच्चिदानंद सद्गुरु जयजयकार" केला पुकार सकळांनी ॥ ११५ ॥
 सरला नीरांजनोपचार । सरली आरती सविस्तर ॥
 जोग मग अर्पितां खडिसाखर । बाबा करपंजर पसरितो ॥ ११६ ॥
 तयांत नित्य क्रमानुसार । खडिसाखर ती ओंजळभर ।
 घालिती जोग प्रेमपुरःसर । नमस्कार पूर्वक ॥ ११६ ॥
 ती संबंध शर्करा माझे हातीं । बाबा रिचविती आणि वदती ॥
 या साखरेबाणी होईल स्थिती । ठेवितां चिर्ती ही गोष्ट ॥ ११७ ॥
 जैसी खडीसाखर ही गोड । तैसेंच पुरेल मनींचें कोड ॥
 होईल तुझे कल्याण चोखड । पुरेल होड अंतरीची ॥ ११८ ॥
 मग मी बाबांस अभिवंदोन । मागितलें हेंचि कृपादान ॥
 हेंच पुरे मज आशिर्वचन । सांभाळून ध्या मज ॥ ११९ ॥
 बाबा वदती कथा श्रवण । करा मनन आणि निदिध्यासन ॥
 होईल स्मरण आणि ध्यान । आनंदघन प्रकटेल ॥ १२० ॥
 एणेंपरी जें परिसिलें कार्नी । तें जरी तूं धरिशील मनीं ॥
 उघडेल निजकल्याणाची खनी । होईल धुणी पापाची ॥ १२१ ॥
 बाऱ्याचा चालतां सोसाटा । समुद्रावरीं उसळती लाटा ॥
 असंख्य बुडबुड फेणाचा साठा । आदळती काठां येऊनि ॥ १२२ ॥
 लाटा बुडबुडे फेण भवरे । एका पाण्याचे प्रकार सारे ॥
 हे सकळ दृग्भ्रमाचे पसारे । शांत वारे होती तों ॥ १२३ ॥
 हे काय प्रकार म्हणावे झाले । किंवा म्हणावे कां नाश पावले ॥
 जाणोनि मायेचें सर्व केलें । झालें गेलें सरिसेंच ॥ १२४ ॥

तैसीच सृष्टीची घडामोड । विवेकियां न तयाचें कोड ॥
 ते नाशिवंतीं न धरिती होड । साधिती जोड नित्याची ॥ १२५ ॥
 महत्त्वे ज्ञानापरीस ध्यान । तदर्थ लागे यथार्थ ज्ञान ॥
 होतां न वस्तूचें साद्यंत आकलन । यथार्थ ध्यान आतुडेना ॥ १२६ ॥
 सम्यग्विज्ञाना मूळध्यान । या नांव प्रत्यगात्मानुष्ठान ॥
 परी जो विक्रिया रहित जाण । आणवे ध्याना कैसेनी ॥ १२७ ॥
 प्रत्यगात्मा तोच ईश्वरू । आणि जो ईश्वरू तोच गुरू ॥
 तिहींत भेद नाहीं अणुमात्रु । नागवे करूं जाई तो ॥ १२८ ॥
 होतां निदिध्यास परिपक्वता । ध्यान ध्याता विरोन जातां ॥
 निवात दीपवच्चित्ता । शांतता ते समाधी ॥ १२९ ॥
 होऊनि सर्वैषणा विनिर्मुक्त । जाणूनि आहे तो सर्वभूतस्थ ॥
 होतां अद्वितीयत्वे अभय प्राप्त । मग तो चेत ध्यानातें ॥ १३० ॥
 मग अविद्या कृतकर्म बंध । तुटती तटतटा तयाचे संबंध ॥
 सुटती विधिनिषेध निर्वंध । भोगी आनंद मुक्तीचा ॥ १३१ ॥
 आधीं आत्मा आहे कीं नाहीं । अद्वैत कीं निराळा ठायीं ठायीं ।
 कर्ता कीं अकर्ता पाहीं । साही शास्त्रें धुंडावीं ॥ १३२ ॥
 आत्मैकविज्ञान हेंची । पराकाष्ठा असे ज्ञानाची ॥
 मोक्ष आणि परमानंदाची । उत्पत्ती साच तेथुनी ॥ १३३ ॥
 अंधास हत्तीचे वर्णनाकरितां । आणिला वृहस्पतीसमान वृक्ता ॥
 वक्तृत्वे स्वरूप येईना चित्ता । वाचांतीता न वर्णवे ॥ १३४ ॥
 वक्त्याचें वक्र श्रोत्यांचे श्रोत्र । आणितील काय गेलेले नेत्र ॥
 हस्ति स्वरूपावलोकन पात्र । केवळ नेत्रचि सत्यत्वे ॥ १३५ ॥

नेत्र नसतां कैसा हस्ती । येईल अंधाचिये प्रतीती ॥
 तैसेच दिव्य नेत्र जें गुरु देती । ज्ञान संवित्ति तेधवा ॥ १३६ ॥
 साईस्वरूप यथार्थ ज्ञान । स्वये जो परिपूर्ण विज्ञानघन ॥
 हेंच तयाचें ध्यान अनुष्ठान । हेंच दर्शन तयाचें ॥ १३७ ॥
 अविद्या काम कर्मबंधन । यांचें व्हावया अशेष मोचन ॥
 नाहीं नाहीं अन्य साधन । गांठ ही बांधून ठेवाकीं ॥ १३८ ॥
 साई नाहीं तुमचा वा आमुचा । तो तों सर्वभूतस्थ साचा ॥
 सूर्य जैसा सकल जगाचा । हा सकळांचा तैसाच ॥ १३९ ॥
 आतां परिसा तयांचे बोल । सर्व साधारण आणि अनमोल ॥
 स्मरणीं ठेवितां वेळोंवेळ । स्वार्थ सफल सर्वदा ॥ १४० ॥
 नसल्या लागाबांधा कांहीं । कोणीहि कोठेही जातची नाहीं ॥
 नरास काय पशुपक्ष्यांही । न करीं कुणाही हडहड ॥ १४१ ॥
 आल्यागेल्याचा आदर करी । तृषितां जल भुकेल्यां भाकरी ॥
 उघड्यास वस्त्र बसाया ओसरी । देतां श्रीहरी तुष्टेल ॥ १४२ ॥
 कुणाला व्हावा असेल पैसा । तुझिया चित्तीं द्यावा कैसा ॥
 देऊं नको परी बसवसा । श्वाना ऐसा बतू नको ॥ १४३ ॥
 कोणीही बोल बोलो शंभर । स्वये नेदी कटू उत्तर ॥
 धरितां सहिष्णुता निरंतर । सुख अपार लाधेल ॥ १४४ ॥
 दुनिया झालिया इकडची तिकडे । आपण व्हावें न मार्गे पुढें ॥
 ठायींच निश्चळ राहून रोकडें । कौतूक तेवढें पहावें ॥ १४५ ॥
 तुम्हाआम्हांमधील भित । पाडून टाका पहा समस्त ॥
 मग जाण्यायेण्यास मार्ग प्रशस्त । अति निर्धास्त होईल ॥ १४६ ॥
 मी तूं पणाची भेदवृत्ति । हेच ते गुरुशिष्यांतर्गत भिती ॥
 ते न पाडितां निश्चिती । अभेद स्थिती दुर्गम ॥ १४७ ॥

34

अल्ला मालिक अल्ला मालिक । वाली न त्यागीण कोणी आणीक ॥

करणी त्याची अलोलिक । अमोलिक अकळ ती ॥ १४८ ॥

तो जें करील तेंच होईल । मार्ग त्याचा तोच दावील ॥

क्षण न लागतां वेळ येईल । मुराद पुरेल मनींची ॥ १४९ ॥

ऋणानुबंधाच्या गांठी । भाग्ये आम्हां तुम्हां भेटी ॥

धरूं परस्पर प्रेम पोटीं । सुख संतुष्टी अनुभवूं ॥ १५० ॥

कोण येथें अमर आहे । कृतार्थ तो जो परमार्थ लाहे ॥

नातरीं श्वासोश्वास वाहे । तोंवरी राहे जीव मात्र ॥ १५१ ॥

कानीं पडतां हें कृपावचन । सुखावले माझे आतुर मन ॥

तृषार्त मी लाधलों जीवन । आनंदसंपन्न जाहलों ॥ १५२ ॥

असेल गांठी प्रज्ञा अतुळ । तैसीच श्रद्धा मोठी अढळ ॥

परी जोडाय़ा साईसम गुरुबळ । दैवचि सवळ आवश्यक ॥ १५३ ॥

पाहूं जातां यांतील सार । भगवंत बोलिला हाचि निर्धार ॥

‘ये यथा मां’ हेचि उद्धार । अखिल भार कर्मावरी ॥ १५४ ॥

यथा कर्म यथा श्रुत । जैसा अभ्यास तैसें हित ॥

हेंच या अध्यायांतील इंगित । हेंच बोधामृत येथीचें ॥ १५५ ॥

“अनन्याश्रितयंतो माम्” । हेंच भगवद्गीता वर्म ॥

ऐशा नित्य युक्तांचा योगक्षेम । चालवी प्रकाम गोविंद ॥ १५६ ॥

हा गोड उपदेश ऐकून । उभें राही स्मृतीचें वचन ॥

“देवान्भावयतानेन” । मगते तुज लागून कळवळती ॥ १५७ ॥

तुम्ही जोर काढूं लागा । दुधाची काळजी सर्वस्वी त्यागा ॥

वाटी घेऊन उभाच मी मागां । पृष्ठभागा आहे कीं ॥ १५८ ॥

म्हणाल जोर म्यां काढावे । दुधाचे प्याले तुम्ही रिचवावे ॥
 हें तो आपणा नाहीं ठावें । दक्ष असावें कार्यार्थी ॥ १५९ ॥
 हे बाबांची प्रतिज्ञा वाणी । प्रमाण मानूनि वर्ततील जे कोणी ॥
 इह परत्र सुखाची खाणी । गांठिली तयांनीं जाणावें ॥ १६० ॥
 आतां आणीक विनवितों श्रोता । क्षणेंक सुस्थीर करावें चित्ता ॥
 परिसा एक स्वानुभव कथा । निश्चय पोषकता साईची ॥ १६१ ॥
 सद्वृत्तीचें करितां नियमन । महाराज देती कैसें उत्तेजन ॥
 परिसा ओठ हालविल्या वांचून । अनुग्रहदान साईचें ॥ १६२ ॥
 भक्तें अनन्य शरण व्हावें । कौतुक भक्तीचें अवलोकावें ॥
 मग साईच्या कळेचे नवलावे । अनुभवावे नित्य नवे ॥ १६३ ॥
 असो प्रातःकालींचे प्रहरी । सुपुर्णीतून येतां जागरी ॥
 सद्वृत्तीची उठतां लहरी । तीच निर्धारि वाडवावी ॥ १६४ ॥
 त्याच वृत्तीचा परिपोष । होतां होईल अति संतोष ॥
 बुद्धिही पावेल विकास । होईल मनास प्रसन्नता ॥ १६५ ॥
 ही एक आहे संत उक्ती । वाटलें तियेची घेऊं प्रचीती ॥
 अनुभवं घडली मनास शांती । नवल चित्तीं वाटलें ॥ १६६ ॥
 शिरडी सारखें पवित्र स्थान । गुरुवारासम मंगल दिन ॥
 रामनामाचें अखंड आवर्तन । करावें मन जाहलें ॥ १६७ ॥
 बुधवारीं रात्रीं शय्येवरी । देह निद्रावश होई तोंवरी ॥
 मन रामस्मरणाभीतरां । घालून अंतरीं राखिलें ॥ १६८ ॥
 प्रातःकालीं जाग येता । रामनाम स्मरलें चित्ता ॥
 मग ते ऐसी वृत्ती उठतां । जिव्हेची सार्थकता जाहली ॥ १६९ ॥

निश्चयें केली मनाची धारणा । सारोनिया शीचमुखपार्जना ।
 निघालों साई प्रातर्दर्शना । प्राप्त सुपना घेऊनि ॥ १७० ॥
 साडूनि दीक्षितांचें घर । पडतां बुद्धीच्या वाड्यावाहेर ॥
 पद एक मधुर औरंगावादकर । म्हणतां सुंदर ऐकिलें ॥ १७१ ॥
 पदाची त्या समयोचितता । ओशीरूपें कथूं जातां ॥
 जाईल मूळांची स्वारस्यता । होईल बिरसता शोनियां ॥ १७२ ॥
 म्हणवून तें पदाचि समूळ । अक्षरें अक्षर गातों मी सकळ ॥
 तेणेंच आनंदित होतील प्रेमळ । उपदेश निर्मळ मूळपदीं ॥ १७३ ॥

॥ पद ॥

गुरुकृपांजन पायो मेरे भाई । रामविना कळू मानत नाहीं ॥ वृ० ॥
 अंदररामा बाहेररामा । सपनेमे देखत सीतारामा ॥
 जागत रामा सोवत रामा । जहां देखे वहां पुरन कामा ॥
 एका जनार्दनीं अनुभव नीका । जहां देखे वहां राम सरीखा ॥ गुरु० ॥
 आधीच मनानें केलें निश्चित । नियमावें रामनामीं चित्त ॥
 निश्चया जों प्रारंभ होत । पद हें देत दृढता त्या ॥ १७४ ॥
 तेणें मनास झालें बोधन । या मनिश्चयांकुरा लागून ॥
 साई समर्थ करुणाधन । पदांबुपेचन करिती कां ॥ १७५ ॥
 घेऊनियां हातीं तंबुरी । साईसन्मुख अंगणाभीतरीं ॥
 औरंगावादकर उंच स्वरीं । म्हणतां ही लकेरी परिसिली ॥ १७६ ॥
 औरंगावादकर बावांचा भक्त । मजसम बावांचे पाई अनुरक्त ॥
 असतां अनेक पदें मुखोद्गत । हेंच कां स्फुरत ते वेळीं ॥ १७७ ॥
 माझें मनोगत कोणा न ठावें । हेंच पद कां तें गाईलें जावें ॥
 जैसैं बावांनां सूत्र हालयावें । स्फुरण व्हावें तैसेच ॥ १७८ ॥

आम्ही सकल केवल बाहुला । सूत्रधार साई माऊली ॥
 स्वयें न बोलतां उपासना भली । हातीं दिवली अचूक ॥ १७९ ॥
 अंतरीची माझी वृत्ती । प्रतिबिंबली जणु बावांचे चितीं ॥
 एणें मागें प्रत्यक्ष प्रतीति । वाटे निश्चिती दाखविली ॥ १८० ॥
 केवढी या नामाची महती । वर्णिलीसे संत महंतीं ॥
 काय म्या पामरें ती वानावीं किती । स्वरूपप्राप्ति येणेनी ॥ १८१ ॥
 हीं दो अक्षरें उलटीं स्मरला । तो कोळी' वाटें पाड्याही उद्धरला ॥
 वाल्याचा वाल्मीक होऊनि गेला । वाक्सिद्धी पावला नवलाची ॥ १८२ ॥
 'मरा मरा' उलटें म्हणतां । राम प्रकटाला जिभेवरता ॥
 जन्मा आधींच अवतारचरिता । जाहला लिहितां रामाचें ॥ १८३ ॥
 रामनामें पतीत पावन । रामनामें लाभ गहन ॥
 रामनामें अभेद भुजन । ब्रह्म संपन्न या नामें ॥ १८४ ॥
 रामनामाच्या आवर्तनें । उठेल जन्ममरणाचें धरणें ॥
 एका रामनामाचिया स्मरणें । कोटीगुणें हे लाभ ॥ १८५ ॥
 जेथें रामनामाचें गर्जन । फिरे तेथें विष्णूचें सुदर्शन ॥
 करी कोटी विघ्नांचें निर्दळण । दीन संरक्षण नाम हें ॥ १८६ ॥
 साईस उपदेशा नलगे स्थळ । नलगे समय काळवेळ ॥
 वसतां उठतां चालतां निखळ । सहजचि सकळ उपदेश ॥ १८७ ॥
 ये विषयींची गोड कथा । सादर श्रवण कीजे श्रोतां ॥
 प्रत्यया येईल साईची सद्यता । तैसीच व्यापकता तयांची ॥ १८८ ॥

१ वाल्मीकी. २ रस्त्यानें जाणाऱ्यायेणान्यास गांठून लुटणार. ३ नित्य
 मारहाण करण्याचा धंदा असल्यामुळे त्याच्या जिभेवर तात्काळ चढेल
 असाच 'मरामरा' हाच मंत्र महर्षि नारदांनी या कोळ्याला दिला होता.
 ४ रामजन्मास येण्याचें आधींच.

एकदां एक भक्तश्रेष्ठ । कोणाची कोणी बोलतां गोष्ट ॥
 स्वयें होऊनि कुतर्काकृष्ट । निंदा सन्निष्ट जाहले ॥ १८९ ॥
 गुण राहिले एकीकडा । निंदा प्रवाहे मुखीं दुथडा ॥
 गोष्टीचा होवोनिया चुथडा । आलाकीं उंभडा पैशुन्यां ॥ १९० ॥
 असल्या कांहीं तरी कारण । असल्या कोणाचें गर्व आचरण ॥
 करावें सन्मुख त्याचें प्रबोधन । कींवा जाणून त्याची ॥ १९१ ॥
 निंदा कधींही करूं नये । हें तों प्रत्येक जाणे स्वयें ॥
 परी न वृत्ती जें दाविली जाये । ती ना समाये पोटांत ॥ १९२ ॥
 तेथून मग येई ती कंठीं । कंठांतून जिव्हेचे तयीं ॥
 तेथून हळूहळू ओठीं । सुख संतुष्टी प्रवाहे ॥ १९३ ॥
 नाहीं दुजा निंदकापरी । त्रिभुवनांतही कोणी उपकारी ॥
 निंदी जयाची त्याचें करी । परोपरी कल्याण ॥ १९४ ॥
 मळ काढिती कोणी रिठ्यानें । कोणीं सावणादिकीं साधनें ॥
 कोणी शुद्ध निर्मल जीवनें । निंदक जिव्हेनें काढिती ॥ १९५ ॥
 स्वीय मानसिक अधोगती । परोपकारार्थ जे साहती ॥
 अवर्णनीय ती महदुपकृती । निंदक निश्चिती अति बंद्य ॥ १९६ ॥
 पावलो पावलीं सावध करिती । निंदाभिषे दोष कळविती ॥
 भावी परांचे अनर्थ टाळविती । उपकार हे किती वानूं मी ॥ १९७ ॥
 बहुतां परी साधुसंतीं । वर्णिलीसे जयांची महती ॥
 त्या निंदक वृन्दाप्रती । करितों मी प्रणति साष्टांग ॥ १९८ ॥
 आली श्रोतियां अत्यंत चिळसी । निंदकही निघाले बंदिर्दिनीं ॥
 मंडळी चालली मशीदीसी । दर्शनासी बावांच्या ॥ १९९ ॥
 बावा पूर्ण अंतर्ज्ञानी । देती वेळींच भक्तांस शिकवणी ॥
 पुढें कैसा प्रकार त्यांनीं । आणिला घडवूनी तें परिसा ॥ २०० ॥

मंडलीसह जातां लेंडियेसीं । बाबा पुसती त्या भक्ताविशीं ॥
 मंडली म्हणे ओडियावासीं । वहिदिंशेसीं गेलेती ॥ २०१ ॥
 कार्यक्रम आटपल्यावरी । लेंडीवरून परतली स्वारी ॥
 ओडियावरून भक्तही माघारीं । फिरले घरीं जावया ॥ २०२ ॥
 भेटी होतां परस्परां । घडला जो वृत्तांत तये अवसरां ॥
 विनवीं श्रोतयां जोडूनि करा । तो अवधारा सादर ॥ २०३ ॥
 तेथेंच एका कुंपणा शेजारीं । यथेष्ट विष्टा मिष्टान्नावरी ॥
 एक ग्राम सूकरी मिटक्या मारी । बाबा निजकरीं दाविती त्यां ॥ २०४ ॥
 पहा त्या जिभेला काय गोडी । जना लोकांची विष्टा चिवडी ॥
 बंधु स्वजनावर चडफडी । यथेष्ट फेडी निज हौस ॥ २०५ ॥
 बहुत सुकृताचिये जोडी । आला नर जन्म ऐसा जो दवडी ॥
 त्या आत्मघ्ना ही शिरडी । सुख पखडी काय दे ॥ २०६ ॥
 ऐसें बोलत बाबा गेले । भक्त अंतरीं बहुत खोंचले ॥
 प्रातर्वृत्त सर्व आठवलें । बोलते टोचले बहु वर्मीं ॥ २०७ ॥
 असो बाबा तों परोपरीं । भक्तां बोधिती प्रसंगानुसारीं ॥
 यांतील सार सांगविल्या अंतरीं । कायहो दूरी परमार्थ ॥ २०८ ॥
 असेल जरीं माझा हरी । तरीं मज देईल खाटल्यावरी ॥
 म्हणीची या सत्यता खरी । परि ती अन्न आच्छादनीं ॥ २०९ ॥
 परी ती जो परमार्था लावील । परमार्थ सर्वस्वी नागवील ॥
 जैसें जो करील तैसें भरील । अमोल हे बोल बाबांचे ॥ २१० ॥

१ गांवचा ओढा जेथे श्री बाबा रोज सकाळीं ८।९ वाजतां प्रात-
 र्विधीस म्हणून जात. २ बाबांची स्वारी. ३ स्वतःचा घात करणाऱ्याला. ४ ही
 म्हण अन्न व वस्त्र एवढ्याच पुरती लागू आहे.

आणीकही बाबांचे बोल । परिसतां देतील स्वानंदा डोल ॥
 भाव भक्तीची असलिया ओल । मुळें सखोल जातील ॥ २११ ॥
 जल स्थल काष्ट प्रदेशीं । जनीं वनीं देशीं विदेशीं ॥
 संचलों मी तेजीं आकाशीं । एकदेशी मी नव्हे ॥ २१२ ॥
 आँट हात देह परिमीत । हेच मद्‌व्याप्ति जे मानित ॥
 त्यांस करावया निभ्रांत । मूर्तिमंत मी झालों ॥ २१३ ॥
 निष्कामत्वे अनन्य भजन । करिती जे माझें रात्रंदिन ॥
 ते प्रत्यक्ष माझें मीपण । दुजेपण विरहीत ॥ २१४ ॥
 गूळ राहील गोडी वेगळा । सागर लाटां पासाव निराळा ॥
 तेजा सोडोनि राहील डोळा । मजवीण भोळा भक्त तैं ॥ २१५ ॥
 चुकावा जन्ममरणावर्त । ऐसें जयाचे मनीं निश्चित ॥
 प्रयत्नें रहावें धर्मवंत । स्वस्थ चित्त सर्वदां ॥ २१६ ॥
 त्यागावे तेणें बोल वर्मी । कोणास छेदूं नये मर्मी ॥
 सदा निरत शुद्ध कर्मी । चित्त स्वधर्मी ठेवावें ॥ २१७ ॥
 माझीये ठायीं मन बुद्धि । समर्पा स्मरा मज निरवधि ॥
 देहाचें कांहींही होवो कधीं । भय त्रिशुद्धि त्या नाहीं ॥ २१८ ॥
 जो पाहे मजकडे अनन्य । वर्णीं परिसे मत्कथा धन्य ॥
 न धरी भावना मदन्य । चित्त चैतन्य लाधेल ॥ २१९ ॥
 माझें नांव ध्या मज शरण या । हें तों सांगत गेले अवधियां ॥
 परी मी कोण हें जाणगिया । श्रवण मनन आज्ञापिलें ॥ २२० ॥
 एकास भगवन्नाम स्मरण । एकास भगवल्लीला श्रवण ॥
 एकास भगवत्पाद पूजन । आनोन नियमन आनोना ॥ २२१ ॥
 कोणास अध्यात्म रामायण । कोणास ज्ञानेश्वरी पुरश्चरण ॥
 कोणास हरिवरदा पारायण । गुरु चरित्रावलोकन कोणातें ॥ २२२ ॥

कोणा वसविती पायाजवळीं । कोणास खंडोबाचे देउळीं ॥
 कोणाच्या विष्णु सहस्र नामावळी । वांघिती गळीं कळकळीनें ॥२२३॥
 कोणांस उपदेशिती रामविजय । कोणासि ध्यान नाममहात्म्य ॥
 कोणासी छंदोग्य गीतारहस्य । विश्वासें स्वारस्य अनुभविजे ॥२२४॥
 कोणास कांहीं कोणास कांहीं । दीक्षा प्रकारा सीमाच नाहीं ॥
 कोणा प्रत्यक्ष कोणा दृष्टांतांहीं । उपदेश नवलाई अपूर्व ॥ २२५ ॥
 भक्त अठरा पगड जाती । धांव धांवून दर्शना येती ॥
 ज्यांस मद्यावर अति प्रीती । स्वप्नींही जाती त्यांचे ॥ २२६ ॥
 वक्षस्थळावरीं बैसती । हातीपायीं छाती दडपिती ॥
 स्पर्शाचा कानास खडा लावविती । भोक घेती तंव जाती ॥ २२७ ॥
 लानगृहीं भिती वरती । ज्योतिपी जैसे हरिहर काढिती ॥
 'गुरुर्ब्रह्मादि' मंत्र लिहिती । कोण्या भक्तार्थी स्वप्नांत ॥ २२८ ॥
 कोणी चोरून लावितां आसनें । करूं आदरितां हठयोग साधनें ॥
 बाबांस कळे तें अंतर्ज्ञानें । अचूक वाणें खोंचिती ॥ २२९ ॥
 कोणा अपरिचिता हातीं धरून । निरोप देती पाठवून ॥
 स्वस्थ न वसवेका भाकर खाऊन । सबूरी धरून रहावें ॥ २३० ॥
 कोणास प्रत्यक्ष निक्षून सांगती । आमुचि तों मोठी कडवी जाती ॥
 सांगून पाहूं एका दो वक्तीं । शेवटची गती बहु कठिण ॥ २३१ ॥
 सांगू एकदा सांगू दोनदा । न करी जो गुमान आमुचे शब्दा ॥
 त्या मग पोटचे पोराम सुद्धां । चिरून द्विधा फेकूं कीं ॥ २३२ ॥
 महानुभाव ते महामति । काय मी पामर नूं चमत्कृति ॥
 कोणा दे ज्ञानप्राप्ति विरक्ति । सद्भाव भक्ती कवणा दे ॥ २३३ ॥
 कोणास कांहीं व्यवहारीं प्रशस्त । वर्तनाची लावीत शिस्त ॥
 चुटका एक उदाहरणार्थ । श्रोतृवृन्दार्थ मी कथितों ॥ २३४ ॥

१ मद्यस्पर्शाचा. २ इतःपर मद्यास शिवणार नाही म्हणून हातावर हात. ३ गुरु-
 ब्रह्मा गुरुर्विष्णुर्गुरुर्देवो महेश्वरः । गुरुस्साक्षात्परब्रह्म तस्मै श्रीगुरुवेनमः हा मंत्रा

एकदां बाबा भर दुपारीं । काय आलें नकले अंतरीं ॥
 राधाकृष्णीच्या घराशेजारीं । आली स्वारी अवचिता ॥ २३५ ॥
 समवेत होते कांहीं जन । म्हणती आणाआणारे निसर्ण ॥
 तों एकानें तात्काळ जाऊन । शिडी तें आणून ठेविली ॥ २३६ ॥
 बाबा ती लावविती घरावरी । स्वयें चढती छपरावरी ॥
 कोणा न ठावें काय अंतरीं । योजना तरी हे काय ॥ २३७ ॥
 वामन गोंदकराचे घरा । शिडी लावविली तें अवसरा ॥
 चढले शिडीवरुनि छपरा । स्वयें झरझरा श्रीसाई ॥ २३८ ॥
 तेथून राधाकृष्णीचें छपर । शेजारींच घरासीं घर ॥
 तेंही वळवूनि गेले सत्वर । काय हा चमत्कार कळेना ॥ २३९ ॥
 राधाकृष्णावाईस मात्र । तेच संधीस मोठा प्रखर ॥
 आला होता शीतज्वर । अत्यंत अस्थिर त्या होत्या ॥ २४० ॥
 दोघे दोवाजू धरूं लागत । तेव्हांच बाबा चालूं सकत ॥
 स्वयें एवढें असतां अशक्त । कोढून सामर्थ्य आलें हें ॥ २४१ ॥
 लगेच दुसरे वाजूची वळचण । वळघोनियां तेथील उतरण ॥
 तेथेंही लाववोनि तीच निसण । आले उतरुनि खालतीं ॥ २४२ ॥
 पाय लागतां धरेसीं । दोन रुपये निसणवाल्यासीं ॥
 दिधले बावांनीं अति दक्षतेसी । अविलंबितेसीं तात्काळ ॥ २४३ ॥
 लाविली दों ठायीं शिडी । हीच कायती श्रमाची प्रौढी ॥
 यदर्थ बाबा भरपाई येवढी । करिती फेडी तयाची ॥ २४४ ॥
 जनास साहजीं जिज्ञासा । निसण वाल्यास इतुका पैसा ॥
 बाबा देती तरी हा कैसा । म्हणती हें पुसा तयांस ॥ २४५ ॥
 केला एकानें तेथवां धीर । बाबा देती प्रत्यूत्तर ॥
 कोणाच्यांही श्रमाचा भार । फुकट लवभार घेऊं नये ॥ २४६ ॥

कोणाहीपासून घ्यावें काम । परी जाणावे त्याचे श्रम ॥
 लावावा जीवास ऐसा नियम । फुकट परिश्रम घेऊं नये ॥ २४७ ॥
 कोणी जाणावें खरें इंगीत । वावा हें कां ऐसें करीत ॥
 हे तों त्यांचें त्यां अवगत । संतान्तर्गत अति गूढ ॥ २४८ ॥
 परीसतां मुखींचे उद्धार । तेच सर्वस्वीं आम्हां आधार ॥
 ठेवितां तैसा वर्तन निर्धार । चालेळ व्यवहार सुल्लात ॥ २४९ ॥
 असो पुढील अध्यायाची गोडी । याहून आहे अती चोखडी ॥
 एका मोलकरिणीची पोर भावडी । कोडें उलगडी श्रुतींचें ॥ २५० ॥
 गणुदास प्रासादिक हरिदास । उपकार करावया प्राकृत जनास ॥
 ईशावास्य भाषांतरास । करावया कास घातली ॥ २५१ ॥
 साईकृपें ग्रंथ लिहिला । परि कांहीं गूढार्थ राहिला ॥
 तेणें मनास संशय पडला । कैसा फेडिला वावांनीं ॥ २५२ ॥
 वावा वंदत शिरडींत वसून । पारल्यास जें जासील परतोन ॥
 काकांच्या घरची मोलकरीण । शंका समाधान करील ॥ २५३ ॥
 ईशावास्य पत्र परिसरीं । रुंजी घालील वाग्देवी भ्रमरी ॥
 ते आमोद सेविती कळाकुसरी । श्रोतां चतुरीं भोगिजे ॥ २५४ ॥
 असो पुढील अध्यायीं हें कथन । कर्ता करविता साई दयाघन ॥
 श्रोतां यथावकाश श्रवण । करावें कल्याण होईल ॥ २५५ ॥
 पंत हेमाड साईस शरण । तैसाच भूतीं भगवंतीं लीन ॥
 श्रोतां देणें अवधान दान । साई निवेदन गोड हें ॥ २५६ ॥
 इति श्री संतसज्जन प्रेरिते । भक्त हेमाडपंत विरचिते ॥
 श्री साईसमर्थ सच्चरिते । मदनग्रह नाम एकोनविंशोऽध्यायगोडहाः ॥
 इति श्री साईनाथार्पणमस्तु शुभं भवतु ॥

१ दासगणूस बोलले. २ श्री. हरी 'सिताराम दीक्षित यांजला वावा
 काका या नांवानें संबोधीत. ३ सभोवर. ४ वास सेवन करण्याची.

आख्यान-रत्न-माला, नांदेड.

या मालेत अर्थाचीन कर्वांनी रचलेली कीर्तनोपयोगी आख्याने दिवली जातील. ह. भ. प. संतकवी दासगणू महाराजांचीही प्रेमळ व प्राग्वहिक आख्याने येतील.

वर्षातून सहा पुस्तके निघतील. पुस्तकाचा आकार डेमी अष्टपत्रां, पृष्ठ सं. ४८ प्र. पु. कि. ८ आणे.

एक रुपया प्रवेश फी भरणारास पाठणपट किंमतीत पुस्तक मिळेल. एकदम सहा पुस्तकांची किं. प्र. फीसह ३। रु.

ग. अ. सराफ, नांदेड.

श्री साईनाथ भजनमाला

सुधारून वाढविलेली आवृत्ति.

मालेचे कर्ते रा. रघुनाथराव तेंडुलकर यांच्या निधनानंतर आतां मालेची पुनरावृत्ति छापविणें नाहीं. साईभक्तांनी माला मागविण्याचा त्वरा करावी, कारण प्रती फार थोड्या शिडक राहिल्या आहेत.

सावित्रीबाई तेंडुलकर.

माला मिळण्याचा पत्ता:—

श्रीमति सावित्रीबाई तेंडुलकर,

रंगण्याची चाळ, बांद्रे

बी. बी. सी. आय. रेल्वे.